

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Pars

AKADEMİ

SERKAN CENGİZ

1

TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Temel İlkeler

- Yurtta sulh cihanda sulh
- **Bağımsızlık** (Temel İlke)
- **Devletlerarası eşitlik**
- **Hayalperest olmamak**
- **Düşmanlarına karşı caydırıcı olmak**
- Sorunlarda diplomasi yolunu kullanmak
- Savaş dışı kalmak
- **İç işlerine saygı göstermek**

Pars

AKADEMİ

1923 - 1932 ARASI

- 1924 **Patrikhane Sorunu**
- 1924 **Nasturi Ayaklanması**
- 1925 **Yabancı Okullar Sorunu**
- 1925 **Türkiye / SSCB Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması** (Musul Sorunu yakınlaştırdı)
- 1926 **Türkiye / Fransa Dostluk ve İyi komşuluk Antlaşması**
- 1926 **Musul Meselesi**
- 1926 **Bozkurt Lotus Olayı**
- 1928 / 1931 **Dış Borçlar**
- 1928 / 1933 **Cenevre Silahsızlanma Konferansı**
- 1928 **Briand Kellog Paktı**
- 1929 **Adana / Mersin Demiryolu Sorunu**
- 1929 **Litvinov Protokolü**
- 1930 **Ağrı Olayları**
- 1930 **Etabli Sorunu** (Mübadele Sorunu)
- 1932 **Milletler Cemiyetine Giriş**

2

Patrikhane Sorunu 1924

- **Konstantin**, (Rum Patriği) Mübadele kapsamında değerlendirilmek istendi
- **Yunanistan**, Milletler Cemiyeti'ne bağlı **ADALET DİVANI'** na taşıdı
- Sorun **Türkiye'** nin aleyhine çözüldü

Yabancı Okullar Sorunu 1925

- **Türkiye'** nin hazırladığı yönetmelik
- **Türkçe** dışı eğitim veren okullarda **Tarih** ve **Coğrafya** derslerinin **Türk Öğretmenler** tarafından okutulması
- Yabancı Okulların **MEB'** e bağlanması
- Yabancı Okulların **Türk Müfettişler** tarafından **teftiş edilmesi**

Nasturi Ayaklanması

7 Ağustos 1924

- **Hakkari** civarında meydana geldi
- **Hristiyan Nasturilerin, İngiltere'** nin desteği ile **ayaklandılar**
- **Musul Meselesi** ile bağlantılıdır
- **Fevzi Çakmak**, isyanın bastırılması için **MSB'** ye **RAPOR SUNDU**
- 7.Kol.Kom. **Caffer Tayyar** bastırdı.

Yabancı Okullar Sorununa en fazla tepkiyi **FRANSA** gösterdi

- **Türkiye** sorunu, **iç sorun** olarak görmüştür.
- **Tevhid-i Tedrisat Kanunu'**na uymayanlar kapatıldı

MUSUL MESELESİ 1926

- Lozan sonrası **dokuz ay** içinde yapacakları barış görüşmelerine bırakıldı

Haliç Konferansı

19 Mayıs 1924

- Görüşmelerde **Türkiye'** yi **FETHİ OKYAR** **İngiltere'** yi **PERCY COX** temsil etti
- **İngiltere** ile **Musul Meselesi** görüşüldü. **Bir sonuç alınamadı**
- Sorun **Milletler Cemiyeti'**ne taşındı

Türkiye ekonomik sıkıntılar nedeniyle bir defaya mahsus

500.000 Sterlin karşılığında vazgeçti

Musul Meselesi İle İlgili Gelişmeler

- ➔ **Nasturi Ayaklanması** 1924
- ➔ **Haliç Konferansı** 1924
- ➔ **Şeyh Sait İsyanı** 1925
- ➔ **Ankara Antlaşması** 1926

Ankara Antlaşması

5 Haziran 1926

- **İngiltere** ile imzalandı
- Antlaşmayı imzalayan **Dışişleri Bakanı** **TEVFİK RÜŞTÜ ARAS**
- ➔ **Musul / Kerkük** İngiltere mandasındaki **Irak'** a bırakıldı
- ➔ **Türkiye** **25 yıl** petrol gelirlerinin % 10'undan pay alacak

Bozkurt / Lotus Olayı 1926

Fransız bayrağını taşıyan **LOTUS** gemisiyle, **Türk** gemisini taşıyan **BOZKURT** gemisinin **2 Ağustos 1926'da** **Midilli Adasında** çarpışmasıyla ortaya çıkan bir sorundur. Bu davada **MAHMUT ESAT BOZKURT** **Lahey Adalet Divanı'**nda başarıyla savundu. Bu sorunda **Türkiye** **HAKLI BULUNDU**

Dış Borçlar

- 1928 **Paris'** te ödeme şekli yeniden belirlendi
- 1931 **Türkiye**, 1929 Dünya Ekonomik Buhranı sonucu **Hoover Moratoryumuna** dayanarak "**Düzenleme**" yapılmasını istedi.
- 1933 **Alacaklıların itirazı** üzerine **Paris'** te ödeme şekli belirlendi

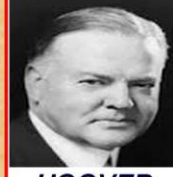
- Dış Borç Sorunu **Lozan sonrası Fransa** ile sorun oldu 1928
- **Osmanlıdan kalan 161 Milyon Liralık borcun 105 Milyon Lirası Türkiye'** ye kaldı

En son taksit **MENDERES** döneminde **-Demokrat Parti- ÖDENDİ** 1954

HOOVER MORATORYOMU

ABD Başkanı, Hoover 1929 Dünya Ekonomik Buhranı nedeniyle **Borçların geç ödenmesi** ile ilgili **MORATORYUM**

HOOVER yayınladı

- Borçlar, **Frank** olarak ödenecekken **Lira** olarak **ödenmeye karar verilmiştir.**
- Borcun; 1954'te **Ana Parası** 1984'te **Faizi** ödendi.

CENEVRE SİLAHSIZLANMA KONFERANSI

1928 / 1933

- **Türkiye**, nin **LOZAN'dan** sonra katıldığı **İLK ULUSLARARASI KONFERANS**
- 1933'te **BREZİLYA'** da da **(Rio)** Silahsızlanma Konferansı yapıldı

LOCARNO ANTLAŞMASI

1 Aralık 1925

- **Almanya'** nın **tamirat** ve **tazminat** sorununu **Fransa** ile çözmek istemesi üzerine karşılıklı bir güvenlik paktı kurulması için **Şubat 1925'te Fransa'** ya **Nota** gönderdi

Pakta Katılan Ülkeler

- **Almanya** ● **Belçika**
- **Fransa** ● **Polonya**
- **İngiltere** ● **Çekoslovakya**
- **İtalya**

- Antlaşma **Londra'** da imzaladı
- Çözümler tam ve kesin olmadığından **UZUN SÜRELİ OLMADI!**

BRIAND KELLOG PAKTI

27 Ağustos 1928

- **Fransa**, Locarna ile kendini **tam olarak güvende hissetmedi**
- **Fransa, ABD** ile **ebedi barış** yapılmasını önerdi
- **Monreo Doktrini'** ne göre **kendi kıtasına** çekilen **ABD**, bu paktın sadece **Fransa** ile değil **bütün dünya devletleri** ile yapılmasını düşündü.

Pakta Katılan Ülkeler

- **ABD**, ● **Çekoslovakya**
- **Almanya** ● **Japonya**
- **Fransa**
- **İngiltere**
- **İtalya**
- **Belçika**
- **Polonya**

Türkiye ve **SSCB** 8 Temmuz 1929'da **KATILDI**

ADANA / MERSİN DEMİR YOLU HATTININ MİLLİLEŞMESİ 1929

- **Kapitülasyonların kaldırılmasının** kalıntılarını temizlemek amacıyla **Fransız Şirketi tarafından** işletilen **Adana / Mersin Demiryolu'** nun satın alınmak istenmesi **Fransa** ile **uyuşmazlığa sebep oldu**

- **Uyuşmazlık 1929'da** yapılan antlaşma ile sona erdi

AĞRI OLAYLARI

1930

Bölgedeki aşiretlerin

- Vergi vermemek
- Askere gitmemek için başlattıkları eylemin sonradan **isyana dönüşmesidir.**
- **Ağrı Olayları 1926,1927 ve 1930' larda yaşandı**

LİTVİNOV PROTOKOLÜ 1929

- **Sovyetlerin,** sınır komşularıyla imzaladığı protokoldür
- **Briand / Kellog Paktı'**nın yürürlüğe girmesinde etkilidir.
- **Türkiye** bu protokole **imza atmıştır.**

ETABLİ OLAYLARI 1930

- **Etabli Sorunu** (Mübadele) **Yunanistan** ile yaşandı
- **Lozan sonrası Yunanistan İstanbul'** da daha fazla Rum bırakmak istedi
- Konu **Milletler Cemiyeti** ve **Lahey Adalet Divanı'**nda **ÇÖZÜLEMEMİŞTİR.**

7

- **Yunan Başbakanı Venizelos'**un **1930'da Türkiye** ziyareti sorunun çözümünde etkili oldu

- **1930'da Ahali Antlaşması** imzalandı

AHALİ ANTLAŞMASI

1930

- Doğum yerleri ve tarihleri ne olursa olsun **İstanbul Rumları** ile **Batı Trakya Türkleri "Etabli"** kapsamına alındı

Etabli: Yerleşmiş

Mübadele: Nüfus Değişimi

Mübadil: Mübadele edilen kişi

MİLLETLER CEMİYETİNE GİRİŞ

18 Temmuz 1932

- **1932 Silahsızlanma Konferansına** katılıp **Türkiye'** nin **Milletler Cemiyeti** ile işbirliğine hazır olduğunu söyleyen **ilk kişi**

TEVFIK RÜŞTÜ ARAS

ATATÜRK DİREKTİF VERİYOR
"ÇAĞIRISINLAR KATILALIM,"

- **Türkiye, Milletler Cemiyeti'ne İspanya'nın TEKLİFİ Yunanistan'ın DESTEĞİ ile 1932'de KATILMIŞTIR**

- Üye Olması için **DAVET EDİLEN İLK DEVLET TÜRKİYE**

Pars

AKADEMİ

8

Türkiye' nin Milletler Cemiyeti' ndeki İLK TEMSİLCİSİ
CEMAL HÜSNÜ TARAY

Milletler Cemiyetine Üyeliğın Amaçları

- Dünya Barışına katkı sağlamak
"YURTTA SULH CİHANDA SULH"
- Sorunların Çözümünde diplomasiye önem vermek
- Barışa Önem verdiğini göstermek
- Dünya Siyasi Dengelerin değişmesi **Almanya / İtalya**

f Pars AKADEMİ

1933 - 1939 ARASI

- 1933 **Bursa Olayı**
- 1933 **Vagon-Li (ts) Olayı**
- 1933 **Razgrad Olayı**
- 1934 **Balkan Antantı**
- 1936 **Montrö Boğazlar Sözleşmesi**
- 1936 **Akdeniz Paktı**
- 1937 **Sadabat Paktı**
- 1937 **Dersim Olayları**
- 1937 **Nyon Konferansı**
- 1939 **Sancak Sorunu**

BURSA OLAYI 1933

- Mustafa Kemal'in **"Din meselesi değil, dil meselesi"** dediği olaydır.
- Ezanın Türkçe okunmasına karşı çıkabilecek olaylar için **Gazi önlemler aldı**
- Bu olay sonrası **Bursa'da Bursa Nutku'** nu okudu.
- **Laiklik karşıtı olaydır**

9

Vagon-Li(ts) Olayı 1933

- Fransız **Vagon-Li Şirketinde** (Yataklı Vagon) çalışan **Türk Memurunun** telefonda **Türkçe** konuşması üzerine **şirketin müdürünün Türk Memuru** ve **Türkçe'** yi aşağılaması ve **Türk Memuru** işten çıkarması üzerine çıkan olaylardır
- **Milliyetçi duygularının artmasına neden oldu**

RAZGRAD OLAYLARI

20 Nisan 1933

- Bulgaristan'ın **Razgrad** şehrinde **Türk Mezarlığının** bir grup Bulgar tarafından **yerle bir edilmesiyle başlayan bir olaydır.**
- **İstanbul'da Milli Türk Talebe Birliği'** nin bu durumu protesto etmesiyle olaylar büyüdü. **Birçok öğrenci gözaltına alındı**
- **Basın, öğrencilerin arkasında duran yazılar yazdıysa da MTTB kapatıldı**
- **Milliyetçi duygularının artmasına neden oldu**

BALKAN ANTANTI

9 Şubat 1934

- **Türkiye**
  - **Yunanistan**
  - **Yugoslavya**
  - **Romanya**
- **Almanya ve İtalya'** nin **saldırgan tutumları**
- 1922'de başa gelen **MUSSOLİNİ'** nin **Doğu Akdeniz Politikası**
- **Türkiye'** nin **BATI SINIRLARINI** korumak istemesi

- **Balkan Antantı, Atina'** da yapıldı
- **Türkiye** adına imzalayan **TEVFİK RÜŞTÜ ARAS**

10

- **Bulgaristan'nın Balkan Antantı'na katılmamasının nedeni;**

- ➔ Komşuları üzerinde **yayılmacı politika** izlemesi
- ➔ Sınırlarından **memnun olmaması**

- **Arnavutluk'un Balkan Antantı'na katılmamasının nedeni;**

- ➔ **İtalya'nın** baskısı altında olması

- **Yugoslavya, Almanya ve İtalya'nın baskılarına dayanamadı, Bulgaristan ile 1937'de antlaşma imzaladı**

- ➔ Bu durum antantın **başarısız** olmasına neden oldu
- ➔ **II. Dünya Savaşında** antant önemini yitirdi

- **Balkan Antantı son toplantısını 1940'ta BELGRAT'ta yapmıştır.**

MONTRÖ BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ 20 Temmuz 1936

- **Türkiye, Boğazların statüsünün değişmesi için 1935'te Milletler Cemiyeti'ne başvurdu**
- **İsviçre'de imzalandı**
- **Türkiye'yi temsilen imzalayan Baş Delege / Dış İşleri Bakanı TEVFİK RÜŞTÜ ARAS**
- ➔ **Londra Büyükelçisi FETHİ OKYAR**
- ➔ **Paris Büyükelçisi SUAD DAVAZ**

11

- **Türkiye, Boğazların Statüsü'nün değişmesini ilk kez**

1933 Londra Silahsızlanma Konferansı'nda dile getirdi

- **Japonya'nın Mançurya'yı işgal etmesi**

- **Almanya'nın Ren Bölgesi'ne girmesi**

- **İtalya'nın Habeşistan'ı işgal etmesi**

Üzerine **Türkiye** **NOTA** yayımladı

- **İtalya ve Almanya görüşmelere katılmamıştır.**

- **İtalya, 1937 Milano Mülakatı sonrası 1938'de imzaladı**

- **Boğazların Sözleşmesi'ne göre;**

- ➔ **Boğazlar Komisyonu kaldırılacak**
- ➔ **Bütün yetkiler Türk Hükümetine devredilecek**
- ➔ **Boğazlarda Türkiye'nin egemenlik hakları kabul edildi**

22 Haziran 1936' İsviçre'nin Montreux (Montrö) kentinde konferans toplandı

- **Montrö imzalandıktan sonra görevinden istifa eden Boğazlar Komisyonu Başkanı MEHMET ALİ DALAY**

- **Montrö Boğazlar Sözleşmesi Türkiye'nin SSCB ile ilişkilerinin bozulmasına neden oldu**

12

AKDENİZ PAKTI 1936

➔ İtalya' nın 1935 Habeşistan işgali

➔ Akdeniz'deki **More Nostrum** (Bizim Deniz) politikası

SONUCUNDA

- İngiltere
- Türkiye
- Yunanistan
- Yugoslavya

AKDENİZ PAKTI' ni kurdu

İmzalanmasının Nedenleri

- Dünyayı tehdit eden **Nazizm** ve **Faşizm** tehdidi
- Türkiye' nin **Doğu sınırlarını** kontrol altına almak istemesi

Sadabat Paktı;
Saldırmazlık ve iyi komşuluk **paktıdır.**

Yardımlaşma **paktı değildir.**

SADABAT PAKTI

8 Temmuz 1937

- Türkiye
- İran Tahran' da
- Irak **SADABAT SARAYI'** nda
- Afganistan

● 1955 **Bağdat Paktı** ile **Sadabat Paktı** önemini yitirdi

● 1955 **İran / Irak Savaşı** ile **Sadabat Paktı** geçerliliğini kaybetti

13

DERSİM OLAYLARI

1937 / 1938

- 1936'da Dersim'in adının **Tunceli** olması
- Yol, okul, köprü yapımının **engellenmesi**
- Vergi verilmek **istenmemesi** üzerine **Merkez Hükümet** ve **Dersim Aşiretleri** arasındaki çıkan çatışmadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Dersim'e askeri harekât düzenledi.

Harekât neticesi:

- 13.000'den fazla **Sivil Ölümü**
- 110 **Asker ölümü**
- 12.000 insanın zorunlu göçü

Mustafa Kemal, Dersim Olayları sonrası, **Doğu gezisine** çıktı.

Seyit Rıza ile birlikte **6 kişi idam edildi**

TÜRKÜN KANATLI AMAZONU

Sabiha Gökçen

- İlk **Türk Kadın Savaş Pilotu**
- **Dersim Bombardımanında** görev aldı
- Bu görevdeki yaşadıklarını anlattığı gazeteci **Ahmet Emin Yalman**

Dersim Olayları zamanında

Cumhurbaşkanı ➔ **Mustafa Kemal**

Başbakan ➔ **Celal Bayar**

Genel Kurmay Başkanı ➔ **Fevzi Çakmak**

NYON KONFERANSI

14 Eylül 1937

- İtalya, **İspanya** iç savaşında **FRANCO'** ya destek verdi
- Akdeniz'deki **Denizaltı Korsanlığına** karşı **Türkiye, İngiltere** ile İtalya, ya karşı **İŞBİRLİĞİ YAPTI**

14

- **Nyon Konferansı, İsviçre'** nin Nyon Kentinde imzalandı
- İç politikada *konferansın içeriği* ile ilgili **Mustafa Kemal** ve **İsmet İnönü** arasında tartışma yaşandı
- **Çeşme'** de askeri üs kurulacaktı
- **Türkiye** adına antlaşmaya imza atan **TEVFIK RÜŞTÜ ARAS**

Nyon Konferansı'na İmzalayan Devletler

İngiltere	Yunanistan	
Türkiye	Romanya	
Fransa	Mısır	
SSCB	Bulgaristan	
Yugoslavya	İMZALAMIŞTIR	

Nyon Konferansı' nin yapıldığı günlerde **16 Eylül 1937'** de **saat: 19.28'** de **Haydarpaşa'** dan hareket eden trenle **Ankara'** ya giderken **Deniz Üssü Kom. Amiral Fahri Engin'** e şu sözü söyledi

"Topraklarımızda gözü olan İtalya'ya karşı kuvvetli devletlerin yanında olmak menfaatimiz gereği değildir?"

"Hiç şüphesiz Fransa'nın ve İngiltere'nin yanında meçhul denizaltıların sahibi olan İtalya'ya karşı savaşmamız olumlu ve kesin başarılı sonuç verir."

f Pars AKADEMİ

15

HATAY MESELESİ 1939 - Sancak Meselesi -

1921 **Ankara Antlaşması**

- **Hatay (Antakya)** ve **İskenderun** özerklik koşulu ile **Fransız** mandasındaki **Suriye'ye** bırakılacak
- **Fransa**, Suriye'den çekilirse **Hatay'** in durumu için **halkoylaması** yapılacak
- **Hatay'** in **resmi dili Türkçe** olacak
- **Hatay'** in **resmi parası Türk Parası** olacak

Fransa' nin **olumsuz cevabı** cevabı üzerine **milletler cemiyetine** başvurdu

- ➔ **Milletler Cemiyetine** göre; **İskenderun**, iç işlerinde serbest dış işlerinde **Suriye'ye bağlı** olmasını kabul etmiştir.
- ➔ **İskenderun Sancağı'** nin toprak bütünlüğü **Türkiye** ve **Fransa'** nin garantisi altında olacak

- **Fransa**, 1936' da Suriye'den çekildi.
- **Türkiye**, **Ankara Antlaşması'** ne göre **Hatay** için **halkoylaması** uygulanmasını istedi

SANDLER RAPORU 1937

- 1937'de **Milletler Cemiyeti** tarafından **Hatay'** a gönderilen **Sandler**, (İsviçre'li) **"Sancak'** in bir devlet olması gerektiği ni ifade eden rapor hazırlamıştır.

16

Mustafa Kemal, 1937'de
Başbakan İsmet İnönü'nün
Hatay politikasını,
VAKİT (Kurun) Gazetesi'

nin baş makalesinde **ASIM US**
adıyla eleştirdi.

- 30 Haziran 1939'da **TBMM**, bu kararı onadı
- 7 Temmuz 1939'da **Türkiye Cumhuriyeti'**
nin vilayeti kabul edildi

1938'de **Hatay'** da yapılan
oylama ile **Bağımsız**
Hatay Devleti kuruldu

1938'de toplanan meclis
Sancak'a **Hatay** adının
verilmesini kararlaştırdı

- 40 üyeli mecliste **22 Türk Vekil**
vardı

29 Haziran 1939'da
Hatay Parlementosu,
Anavatana katılma kararı
aldı

2 Eylül 1938'de kurulan
HATAY DEVLETİ'nin

CUMHURBAŞKANI (İlk ve tek)
TAYFUR SÖKMEN

BAŞBAKAN
ABDURRAHMAN MELEK

MECLİS BAŞKANI
ABDÜLGANİ TÜRKMEN

17

Hatay Meselesi,
Mustafa Kemal'in
vefatı sonrasında
çözüldü.

ATATÜRK'ün
Doktorları

Neşet Ömer İrdelp

- İstanbul Üniv.'nin **ilk Rektörü**
- **Mustafa Kemal'e SİROZ**
tanısı **KESİN** koyan **doktor**
- **Mustafa Kemal'e SİROZ** tanısı
İLK koyan **doktor Nihat Yaşar Belger**
(Yalova'da iken)

Mehmet Kamil
Berk

Atatürk, Hatay Meselesi için

- "**Şahsi meselem**" demiştir.
- "**40 asırlık Türk yurdu düşman**
eline bırakılmaz"
sözünü Hatay Meselesi için
söyledi

Büyük Kumandan, büyük harpler
yaptınız. Muzaffer oldunuz. Ama
bu işin kumandanı benim. Siz
bana yardım edeceksiniz.

Frs. Noel Fiessinger

Mim Kemal
Öke

Hatay Meselesi,
Misak-ı Milli'ye
uygun olarak
çözüldü

Bedii
Şehsuvaroğlu

- "**Atatürk'ün Sağlık Hayatı**"
adlı eseri vardır.
Diğer Doktorlar...
- **Süreyya Hidayet Serter**
- **Abramaya Marmaralı**

18

● **Atatürk**, 10 Kasım 1938'de **Dolmabahçe Sarayı**'nda vefatından önce **Savarona Yata**'nda kalmıştır.

● Burada **Bakanlar Kurulu** toplantılarına başkanlık etmiştir. **9 Temmuz 1938**

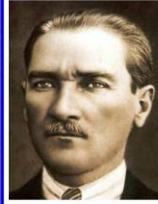
Atatürk'ün naaşı **3 gün** boyunca **Dolmabahçe Sarayı**'nda **halkın saygı duruşuna** açılmıştır.

Atatürk'ün **cenaze namazını** kıldıran **Şerafettin Yaltkaya**
İslam Tetkikler Enstitüsü Direktörü

Atatürk'ün naaşını **Sarayburnu'ndan İzmit'e** taşıyan **Yavuz Gemisi**

Atatürk'ün mal varlığını bıraktığı yerler

- **CHP**'ye
- **Kızkardeşi'ne (Makbule)**
- **Manevi çocuklarına**
- **İş Bankasına**
- **Türk Dil Kurumuna**
- **Türk Tarih Kurumu**
- **Ankara Belediyesi**

19

Etnografya Müzesi

- Açılışı **18 Temmuz 1930**
- Müze önünde duran **Bronz Atatürk Heykeli** **1927'de MEB** tarafından **İtalyan Sanâtkâr Pietro Canonica**'ya yaptırıldı
- **Atatürk**'ün naaşı **1953'e** kadar **Etnografya Müzesi**'nde kaldı.

Pars

AKADEMİ

ANITKABİR

- ✓ **Anittepe'de (Rasattepe)** bulunan anıt mezardır
- ✓ **1944 / 1953** arası inşa edildi
- ✓ **Anıtkabir'in** mimarları
  - Emin Halid Onat
  - Ahmet Orhan Arda
- ✓ **Osmanlı** ve **Selçuklu** mimari tarzda inşa edildi
- ✓ **1953** sonrası **Atatürk**'ün naaşı **Anıtkabir'e** alındı
- ✓ **1966'da 4.cü Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel Anıtkabir'e** gömüldü. Ancak **1981** tarihli Devlet kanunu gereği **Anıtkabir'den ÇIKARTILDI**
- ✓ **1973'ten** beri **İsmet İnönü**'nün kabri de **Anıtkabir**'dedir.

20

Atatürk'ün vefatı sonrasında
1 ay boyunca resmi yas
ilan eden devlet **İRAN**

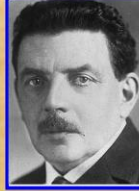

Her yıl doğal yollarla
dağın yamacına
Atatürk silüetinin görüldüğü
yer **ARDAHAN / Damal**

Türkiye'yi ziyaret eden **ilk devlet**
başkanı Afgan Kralı Amanullah
ve eşi **Kraliçe Süreyya Hanım**

- İlk defa **1928'de** ziyarete geldi
- Daha sonra **1933'te**
Dolmabahçe Sarayı'nda ziyarete
geldi

1933'te İstanbul'a gelerek
Atatürk'ü **Dolmabahçe Sarayı'**
nda ziyaret eden
Fransa Başkanı
Herriot

21

1933'te İstanbul'a gelerek
Atatürk'ü **Dolmabahçe Sarayı'**
nda ziyaret eden
İngiliz Büyükelçisi
George Clark

1933'te İstanbul'a gelerek
Atatürk'ü **Dolmabahçe Sarayı'**
nda ziyaret eden
Yugoslavya Kralı
Aleksandr

Çankaya Köşkü

1934'te Ankara'ya
gelerek **Atatürk'ü**
ziyaret eden; yaptığı
çalışmaları örnek
olarak inceleyen
İran Devlet Başkanı
Rıza Şah Pehlevi

İran ile
1928 ve 1932'de
Dostluk Anlaşmaları
imzalandı

1936'da İstanbul'a gelerek
Atatürk'ü ziyaret eden
İngiltere Kralı VIII.Edward

1937'de
Atatürk'ün konuğu
olarak gelen
Ürdün Kralı
Abdullah

22

1937'de Atatürk'ü ziyaret eden Yunan Başbakanı

İoannis Metaksas

KÜÇÜK ANTANT

1921

- Çekoslovakya
- Yugoslavya
- Romanya

arasında yapılmıştır.

1938'de Atatürk'ün konuğu olarak Türkiye'ye gelen Romanya Kralı II. Carol

Küçük Antant

- Macaristan
- Bulgaristan
- İtalya

devletlerine karşı yapılmıştır

- 1930 / 1939 arası döneme Avrupa Tarihinde verilen isim **YIKILMA DÖNEMİ**

Küçük Antant'ın yapılma nedeni

- Savaş sonrası devletlerin Orta Avrupa'daki güvenliklerini korumak ve statükoyu devam ettirmek istemesi
- Fransa, Küçük Antant'ın koruyucusudur.
- II. Dünya Savaşı ile antant sona erdi

23

DIŞİŞLERİ BAKANLARI 1920 - 1960

Bekir Sami Bey
İlk Dışişleri Bakanı

1920 - 1921

Numan Menemencioğlu 1942 - 1944

Ahmet Muhtar Bey

1921 - 1921

Hasan Saka

1944 - 1947

Yusuf Kemal Tengirşenk 1921 - 1922

Necmettin Sadak

1947 - 1950

İsmet İnönü

1922 - 1924

Fuat Köprülü

1950 - 1956

Demokrat Parti Dönemi

Şükrü Kaya

1924 - 1925

Fatih Rüştü Zorlu

1957 - 1960

Demokrat Parti Dönemi

Tefik Rüştü Aras

Atatürk dönemi en uzun süre dışişleri bakanı

1925 - 1938

Şükrü Saraçoğlu

1938 - 1942

Pars

AKADEMİ

24

ANKARA PAKTI

19 Ekim 1939

"ÜÇLÜ YARDIM ANTLAŞMASI"

- Türkiye
- Fransa
- İngiltere

arasında olmuştur.

- Ankara Pakti'nin amacı **Almanya** ve **İtalya**'nın yayılcı politikasına karşı yapıldı
- **Doğu Akdeniz** ve **Balkanları** muhtemel bir saldırıya karşı korumak amacını taşıdı

Pars

AKADEMİ

25

TIME

Joseph C. Grew 1927

ABD'nin ilk Türkiye büyükelçisi

Missouri Zırhlısı

- Türkiye'ye gelen ABD donanmasının en büyük zırhlısının adıdır.
- 1946'da Türkiye'nin Washington Büyükelçisi **Münir Erteğün**'ün cenazesini getirmiştir.
- II. Dünya Savaşı sonrası ABD / Türkiye ilişkileri SSCB'ye karşı gelişmiştir.

Milli Güç

- Bir ulusun milli hedeflerine ulaşabilmesi için kullanılacak **Maddi ve manevi kaynakların** tümüdür.

UNSURLARI

- Siyasi güç
- Ekonomik güç
- Askeri güç
- Sosyo - Kültürel güç
- Nüfus gücü
- Coğrafi güç
- Teknolojik güç
- Psikolojik güç

Pars

AKADEMİ

26

Türkiye'nin Coğrafi Güç Unsurları

- Coğrafi konumu
- Zengin tarihi ve kültürel miras
- Yeraltı zenginlikleri
- Tarımsal ürün çeşitliliği
- Zengin enerji kaynakları
- Doğal ticaret yolları
- Boğazlar
- Hammadde kaynaklarına yakınlık

Pakistan Devlet Başkanı **Muhammed Ali Cinnah** Atatürk'ün ölümü üzerine şu sözü söylemiştir.

Atatürk bütün dünya için özellikle müslüman ülkeler için örnektir... Atatürk'ün ölümüyle yalnız müslümanlar değil bütün dünya tarihi en büyük insanlardan birini kaybetmiştir

Atatürk vefat ettiğinde
yabancı devletlerin başında
bulunan **devlet başkanları**

Franklin D. Roosevelt
ABD

Winston Churchill
İngiltere

Albert Lebrun
Fransa

Amanullah Han
Afgan Kralı

Eyüp Han
Pakistan Cunnhurbaşkanı

Adolf Hitler
Almanya

Benito Mussolini
İtalya

Josef Stalin
SSCB

Pars

AKADEMİ